

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативної дисципліни
АСИСТЕНСЬКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Підготовки Освітнього ступеня Магістр
Спеціальності 053 Психологія
Освітньо-професійної програми Психологія

Луцьк – 2021

Силабус нормативної дисципліни «Асистентська науково-педагогічна практика», підготовки Освітнього ступеня Магістр, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія

**Розробники: Гошовська Д.Т., канд. психол. наук, доцент,
Іванашко О.Є., канд. психол. наук, доцент**

Силабус нормативної дисципліни затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри: _____

_____ Гошовський Я.О.

© Гошовська Д.Т., 2021

I. Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність 053 Психологія Освітньо-професійна програма Психологія, Освітній ступінь - Магістр	Нормативна
Заочна форма навчання		Рік навчання __ 1 __
Кількість годин/кредитів 210 / 7		Семестр __ 1-ий, 2-ий
ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання: немає _____		Самостійна робота 198 год.
Мова навчання		українська
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача (- ів)

ППП Гошовська Дарія Тарасівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Контактна інформація e-mail: Hoschovskadarija@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Консультації зі студентами проводяться згідно графіка консультацій кожного вівторка з 14.00 до 16.00. Якщо студент потребує консультацій, то час їх проведення узгоджується з викладачем попередньо.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Розроблений силабус Асистентської науково-педагогічної практики призначений для студентів Освітнього ступеня Магістр, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія. У ньому чітко визначені мета і завдання практики, компетентності, зміст практики, форми та методи контролю, критерії та методи оцінювання програмних результатів практики, наведено список основної і додаткової літератури.

Викладений матеріал відповідає наскрізній програмі практик для підготовки магістрів спеціальності спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Загальний обсяг практики відповідає кількості годин, відведених навчальним планом педагогічної практики для підготовки магістрів галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, реальному бюджету часу студента, відведеного для виконання завдань практики.

Силабус Асистентської науково-педагогічної практики підготовки студентів 1-го курсу ступеня вищої освіти магістр, галузі знань галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія укладена на основі Закону України «Про освіту» №2145 VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 1556 – VII від 01.07.2014 р., Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993р. № 93 (зі змінами), рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти у 2013 році, «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки, навчального плану та освітньо-професійної програми для спеціальності 053 Психологія.

На Асистентську науково-педагогічну практику відводиться 210 годин (7 кредитів ECTS) у 1 та 2 семестрі. Асистентська практика проходить на базі факультету Психології, Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Асистентська практика є завершальним етапом практичної підготовки випускників факультету психології до роботи на посаді викладача психології ЗВО, відповідно до професійної кваліфікації: Психолог. Викладач психології. Фахівець з навчання та розвитку.

Асистентська науково-педагогічна практика студентів ступеня вищої освіти магістра проводитиметься в умовах безпосередньої викладацької, організаційно-методичної, виховної та науково-дослідної роботи у закладах вищої освіти з метою закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, формування фахової компетентності та практичного досвіду науково-педагогічної діяльності.

2. **Пререквізити:** Загальна психологія, Вікова психологія, Соціальна психологія, Психологія мотивації та емоцій, Психологія особистості, Педагогічна психологія, Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу, Методика викладання психології, Педагогічна практика, Психологія депривації, Психологія особистісної події.

Постреквізити: Превентивна науково-педагогічна практика, Психологія здоров'я та ортобіо́зу особистості, Сучасні методикки навчання, Психологія розвитку професійної кар'єри та професійної мобільності.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

3.1. *Метою* асистентської науково-педагогічної практики є поглиблення і закріплення знань студентів магістратури з питань організації і форм здійснення навчально-виховного процесу, їх наукового та навчально-методичного забезпечення; формування вмій і навичок опрацювання активних методик викладання професійно-орієнтовних дисциплін фахового напрямку; формування вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно умов педагогічного процесу; виховання в студентів магістратури потреби систематичного поновлення і творчого застосування теоретичних знань й практичних навичок; розвиток педагогічних компетенцій, узагальнення, систематизація та поглиблення загальнопедагогічних знань, умій і навичок виховної роботи зі студентами ЗВО, підготовка магістрів до виконання основних функцій наставника академічної групи.

3.2. Основними *завданнями* асистентської науково-педагогічної практики є:

- формувати в студентів магістратури вміння проводити семінарські, лабораторні та практичні заняття з використанням сучасних методів та технологій навчально-пізнавальної діяльності;
- закріплювати, поглиблювати та узагальнювати психолого-педагогічні, методичні знання в процесі їх використання для вирішення конкретних навчальних завдань;
- формувати і розвивати професійні навички і вміння;
- формувати і розвивати навички творчого педагогічного пошуку, виробляти дослідницький підхід до викладацької діяльності;
- ознайомлювати з сучасними активними методиками викладання дисциплін фахового напрямку, вивчати передовий педагогічний досвід викладачів вищих навчальних закладів;
- засвоїти ключові положення сучасної психології вищої школи;
- сформувати власну психолого-педагогічну позицію щодо процесу виховання студентської молоді; сформувати досвід самостійного і творчого аналізу та оцінки педагогічних явищ і ситуацій у практиці роботи ЗВО; набути вмій теоретичного проектування та практичного конструювання навчально-виховного процесу, спрямованого на розвиток особистості студентів та їх творчу самореалізацію;
- працювати над набуттям педагогічного мислення, професійної самосвідомості;
- поглиблення і розширення теоретичних знань із психологічних дисциплін та застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики;
- формування у студентів-магістрів психолого-педагогічних умій викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи;
- вироблення умій організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання, застосування активних методів навчання;
- визначити активні методи педагогічного впливу з метою активізації уваги, мислення та пізнавальної активності студентів;
- означити відмінності викладання психології для студентів різних спеціальностей;
- формування умій професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- розкрити поняття «професійно важливі риси викладача психології»;

- ознайомити студентів з особливостями викладацької діяльності психолога та професійними обов'язками асистента кафедри педагогічної та вікової психології;
- виховання у магістрів досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

4. Результати навчання (Компетентності):

В результаті засвоєння дисципліни у студентів формуються наступні компетентності: готовність формувати лекції, практичні заняття та семінари з психології та вдосконалювати методики їх проведення; складати план-конспект і проводити лекційні заняття з психології; складати план-конспект і проводити семінарські та лабораторні заняття з психології, а також планувати самостійну роботу студентів; демонструвати відмінності викладання психології для студентів різних спеціальностей та різних вікових груп.

Перевіряти рівень засвоєння психологічного матеріалу; визначати проблеми і перспективи розвитку та виховання особистості в процесі викладання психології як навчальної дисципліни.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

5. Структура дисципліни

(денна, заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Навчально-методична та наукова робота						
Вибір навчальної дисципліни, визначення її мети і завдань.	11			10	1	
Розробка студентом-магістром Програми дисципліни та Силабусу.	21			20	1	
Впровадження програми педагогічної роботи (читання лекцій, проведення семінарських (практичних) занять).	32			30	2	
Реалізація окремих елементів педагогічної роботи (контроль самостійної роботи студентів, перевірка індивідуальних завдань).	21			20	1	
Організація проблемної групи. Складання плану роботи. Опис змісту та форм роботи (для студентів 1-3 курсів ОП Психологія)	20			19	1	
Разом за модулем 1	105			99	6	50
Змістовий модуль 2. Виховна та організаційна робота						
Розробка й впровадження студентом програми виховної роботи (проведення виховних заходів, в тому числі контрольного зі студентами академічної групи)	21			20	1	
Організація Науково-практичного семінару за участі студентів - слухачів Проблемних груп	22			20	2	
Підготовка статті в збірник «Психогенеза особистості: норма і девіація» (за темою магістерського дослідження)	21			20	1	
Узагальнюючий аналіз проведеної педагогічної роботи.	20			19	1	
Складання звіту за результатами педагогічно-асистентської практики.	21			20	1	
Разом за модулем 2	105			99	6	50
Види підсумкових робіт (за потреби)						
Модульна контрольна робота						
ІНДЗ						
Професійно-орієнтоване завдання						
Всього годин/ Балів	210			198	12	100

6. ЕТАПИ ПРАКТИКИ, зміст роботи, форма звіту, зміст консультації методиста (керівника практики)

<i>Термін</i>	<i>Зміст роботи</i>	<i>Форма звіту</i>	<i>Зміст консультації методиста</i>
<i>1 етап</i>	Вибір навчальної дисципліни, визначення її мети і завдань.	написання пояснювальної записки до робочої та навчальної програм.	Допомога у визначенні мети та формулюванні завдань курсу з обраної навчальної дисципліни.
<i>2 етап</i>	Розробка студентом-магістром навчальної та робочої програм.	звіт керівнику про виконану навчальну та робочу програми.	Забезпечення необхідними методичними матеріалами та документами для планування та проведення аудиторних занять.
<i>3 етап</i>	Розробка й впровадження студентом програми виховної роботи (проведення виховних заходів, в тому числі контрольного зі студентами академічної групи)	План виховної роботи на період терміну практики	Допомога у визначенні мети та формулюванні завдань виховної роботи, визначення основних заходів, відповідно до плану виховної роботи навчального закладу, сприяння у розробці контрольного виховного заходу
<i>4 етап</i>	Впровадження програми педагогічної роботи (читання лекцій, проведення семінарських (практичних) занять).	конспект лекцій, семінарів, практичних занять керівнику	Інформування студента-магістра щодо засобів оптимізації форм і методів проведення педагогічної роботи.
<i>5 етап</i>	Реалізація окремих елементів педагогічної роботи (контроль самостійної роботи студентів, перевірка індивідуальних завдань).	поточний аналіз впровадження окремих елементів розробленої навчальної програми.	Надання поточного зворотнього зв'язку щодо результатів реалізації окремих елементів проведеної студентом-магістром педагогічної роботи.
<i>6 етап</i>	Узагальнюючий аналіз проведеної педагогічної роботи.	отримання характеристики від методиста-керівника.	Допомога у здійсненні рефлексивного аналізу проведеної магістром педагогічної роботи.
<i>7 етап</i>	Складання звіту за результатами педагогічно-асистентської практики.	письмовий звіт про результати педагогічно-асистентської практики	Надання змістовної оцінки якості та ефективності проведеної магістром педагогічної роботи.

7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Виконання навчальних завдань (проведення лабораторних робіт, збирання експериментального матеріалу для практичних занять, вивчення та критичний аналіз наукової літератури, виконання творчих робіт із залученням до них зібраних студентами матеріалів)
2. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ) творчого характеру із суспільних, психолого-педагогічних, профільних дисциплін та навчальних завдань під час педагогічної практики.
3. Студентські наукові гуртки, проблемні групи, об'єднання сприяють оволодінню студентами науковими методами пізнання, дослідження, написанню наукових доповідей, створенню повідомлення про виконану роботу, участі у різноманітних виставках, олімпіадах, конкурсах наукових студентських робіт, обговоренню наукових питань, виступам із результатами досліджень на студентських наукових конференціях.

IV. Політика оцінювання

Критерії оцінювання кожного з завдань практики студенти отримують перед початком практики. Диференційована оцінка (бали) за кожне завдання практики виставляється керівником від кафедри педагогічної та вікової психології.

Після завершення практики відбувається захист в присутності комісії. Підсумкова оцінка за практику враховується нарівно з іншими оцінками, які характеризують успішність студента. Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються в заліковій книжці та в журналі обліку успішності.

При проходженні практики «Асистентської науково-педагогічної практики» студент виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу. Кожна із зазначених форм роботи максимально оцінюється:

Види роботи	Кількість балів (максимальна)
Підготовка та проведення лекцій	20 балів
Конспект лекції	10 балів
Підготовка та проведення практичного заняття	20 балів
Конспект практичного заняття	10 балів
Підготовка та проведення виховних заходів зі студентами, робота помічника куратора	10 балів
Проведення позааудиторної роботи зі студентами за фахом	10 балів
Конспект заходу з позааудиторної роботи	5 балів
Звіт	10 балів
Оформлення документації	5 балів
Загальна кількість балів	100 балів

Таким чином, максимальний рейтинговий бал за проходження практики може становити **100** балів.

Учасник освітнього процесу має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку магістри зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт.

Якщо студент хоче покращити підсумковий бал за проходження практики, пропонується підготовка та захист презентації на одну із практичних тем курсу, або написання тез.

Студент може отримати додаткові бали, або ж претендувати на зарахування максимальної кількості балів за один вид роботи при наявності *сертифікату* за пройдене навчання додаткової практичної підготовки (підвищення компетентності) з психології, де зміст сертифікату (проблематика навчального курсу) відповідає змісту Асистентської науково-педагогічної практики, вказує на здобуті практичні вміння. А також за *участь в науково-практичній конференції* чи семінарі (круглому столі) при наявності програми участі, в якій зазначена форма участі студента: тема заявленої доповіді, або особиста включеність у практичні форми роботи заходу.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Критерії оцінювання проходження студентами Асистентської науково-педагогічної практики:

Оцінка «**відмінно**» - **(90-100 балів)** - всі завдання асистентської практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння магістранта застосовувати і творчо використовувати психологічні та методичні знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності в закладі вищої освіти. Виявлено вміння будувати стосунки зі студентами, викладачами; вміння аналізувати освітній процес, проводити науково-педагогічні дослідження за різними методиками. Продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні виховних заходів у ЗВО. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

Оцінка «**дуже добре**» - **(82-89 балів)** – завдання, передбачені робочою програмою практики виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння

(на конструктивному рівні) застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями діяльності в ЗВО. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

Оцінка «добре» - (75 – 81 бали) - завдання практики виконано. В ході виконання завдань, зокрема підготовка до занять, допускалися незначні помилки. Недостатньо аргументовано здійснював аналіз освітнього процесу. Під час проведення виховних заходів виявляв старанність. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Оцінка «задовільно» - (67 – 74 бали) - завдання практики виконано не в повному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Недостатньо обґрунтовано вибирав методи проведення занять та форми проведення виховних заходів. Допускав помилки під час аналізу освітнього процесу. Звітна документація оформлена з помилками. Щоденник оформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка «достатньо» - (60 – 66 балів) - завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена з помилками. Щоденник оформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка «незадовільно» - (1 – 59) незадовільно з можливістю повторного складання. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика-відгук. Студент не виконав запланованих завдань практики і виявив повну непідготовленість до практичної діяльності на репродуктивному та конструктивному рівнях майбутньої професійної діяльності.

V. Підготовка до заліку

Після закінчення практики у *тижневий термін* кожен студент повинен подати керівникові від кафедри педагогічної та вікової психології для захисту пакет звітної документації. Після перевірки керівником практики документації практики, поданої студентом, відбувається *захист в присутності комісії*.

По закінченню практики проводиться *підсумкова конференція*, до якої студенти готують звіт та презентують виховні проекти.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Методичне забезпечення

1. Іванашко О. Є., Гошовська Д. Т. Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності студентів та написання наукових робіт. Луцьк, ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. 76 с.

Література та інтернет-ресурси

1.Основна

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи [Текст] : підруч. за модульно-рейтинговою системою навч. для студ. магістратури : підруч. для студ. вищ. навч. закл. М-во освіти і науки України, Житомирський держ. ун-т ім. І.Франка. Київ : Центр навч. л-ри, 2006. 384 с.
2. Галузинский В. М., Євтух М.В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. Київ : Інтел, 1995. 168 с.
3. Кобаль В.І. Методика викладання у вищій школі : навчально-методичний посібник / уклад. В.І. Кобаль. Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. 203 с.
4. Матеріали до організації навчального процесу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2021. – 436 с.
5. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О.В. Малихін, І. Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
7. Педагогіка вищої школи : підручник / В. П. Андрущенко [та ін.]; за ред. В.Г. Кременя [та ін.] ; Акад. пед. наук України, Ін-т вищої освіти. Київ : Педагогічна думка, 2009. 256 с.
8. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. Київ : ТОВ “Філ-студія”, 2006. 320с.
9. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.
10. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2014. 456 с.

2.Додаткова

1. Алексеенко Т. А. Управління якістю підготовки фахівців в університеті в контексті Болонського процесу. Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. праць. Київ, 2004. Вип. 1. С. 7-18.
2. Артемова, Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. для викл., аспір., студ. магістр. Київ : Кондор, 2008. 272 с.
3. Васянович Г. П. Педагогічна етика : Навч. посіб. Київ : «Академвидав», 2011. – 248 с.
4. Гончаренко, С. У. Методика як наука. Київ : Хмельницький, 2000. 30 с.
5. Гура, О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності : навч. посіб. Київ, 2005. 224 с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / А.І. Кузьмінський. Київ : Знання, 2005. 486 с.
7. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 472 с.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.

3.Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.osvita.ua/legislation/law/2231/> – Загол. з екрана.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.osvita.ua/legislation/law/2235/> – Загол. з екрана.
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу:

<http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.

4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://osvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.

5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>

6. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року".

Політика практики

регулюється Положенням про академічну доброчесність, запобігання та виявлення академічного плагіату, захист інтелектуальної власності та порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII [Стаття 42. Академічна доброчесність](https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm). https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm
2. [Кодекс академічної доброчесності](https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/) https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/
3. [Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату](https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Polozhennya-pro-systemu-zapobigannya-ta-vyyavlenya-akademichnogo-plagiatu.pdf) [Додаток 1 та Додаток 3 до положення](https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Polozhennya-pro-systemu-zapobigannya-ta-vyyavlenya-akademichnogo-plagiatu.pdf) <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Polozhennya-pro-systemu-zapobigannya-ta-vyyavlenya-akademichnogo-plagiatu.pdf>
4. [Положення про захист інтелектуальної власності у ВНУ імені Лесі Українки](https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/Polozhennya-pro-zahyst-IV-u-SNU-1.pdf) <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/Polozhennya-pro-zahyst-IV-u-SNU-1.pdf>
5. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_vyrishennia_konfliktnykh_sytuatsii.pdf). https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_vyrishennia_konfliktnykh_sytuatsii.pdf

Орієнтовна схема конспекту лекції

1. Наявність конспекту, робочих нотаток.
2. Оголошення теми, плану заняття.
3. Наукове та методичне обґрунтування основних положень, що розглядаються.
4. Чіткість, логічність, доступність викладання матеріалу.
5. Реалізація основних принципів навчання.
6. Зв'язок з попереднім матеріалом, міждисциплінарні зв'язки.
7. Економне використання часу.
8. Дотримання структури заняття, використання інноваційних форм та методів навчання.
9. Характеристика робочої атмосфери заняття.
10. Організація управління процесом навчання (підтримування інтелектуально-емоційного контакту з студентами; застосування різних прийомів та методів навчання)
11. Мовлення викладача (логічність, доступність, емоційність, доказовість, впевненість).

Орієнтовна схема конспекту практичного заняття

1. Тема заняття.
2. Мета заняття.
3. План.
4. Короткий опис роботи кожного пункту плану (питання, форми роботи, зміст).

Схема аналізу проведеного студентом лекційного заняття

У відповідності з розкладом " ____ " _____ 200 ____ року проведено лекцію з предмету _____

Тема:

_____

_____

П.І.Б. студента _____

Факультету психології

Спеціальність _____ Курс _____ Дата _____ Час _____

Група _____ Кількість осіб _____ Присутні _____

1. Науковий характер лекції. Влучність розкриття теоретичних положень, категорій, визначень. _____

_____

2. Зв'язок теоретичного матеріалу з досягненнями практики соціально-педагогічної роботи. Популяризація досягнень вітчизняної науки, передового досвіду соціально-педагогічної роботи _____

_____

3. Методичний рівень викладання: наявність плану лекції, його зв'язок з попереднім матеріалом, використання структурно-логічних схем, логічність і послідовність викладення матеріалу, _____ аргументованість _____ висновків

_____

4. Практична спрямованість: орієнтація на зміст та завдання практичних (семінарських) занять з даної теми. Точність, визначення завдань і термінів їх виконання

_____

_____

5. Завдання для самостійної роботи студентів: їх наявність, влучність, доцільність, творчий характер повідомлення термінів та форми перевірки знань _____

_____

_____

6. Спільні риси викладання: точність визначень, формулювань, емоційність, демократичність, володіння _____ аудиторією, _____ дисципліна

_____

_____

7.Мовленнєві характеристики: чіткість, легкість голосу, вдале інтонування, голосність, тональність _____

_____

8. Рівень технічного забезпечення (використання ЕОМ, відео, проекційної апаратури, фонозаписів тощо)

_____

_____

9. Оцінка ефективності проведеної лекції. Побаження та зауваження

_____

_____

Дата _____

П.І.Б. рецензента _____

Підпис

ОРІЄНТОВНА СХЕМА СКЛАДАННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Тема _____ Курс _____
 _____, спеціальність _____

Кількість навчальних годин _____

I. Актуальність теми : розкривається значимість теми у майбутній професійній діяльності, наводяться дані, спрямовані на формування позитивної мотивації, пізнавального інтересу до теми, що вивчається.

II. Навчальні цілі заняття (з вказівкою рівня засвоєння, що планується):

- ознайомитись, мати уявлення про ... (а - I),
- знати, засвоїти ... (а - II),
- оволодіти навичками, вміннями або вміти ... (а - III),
- розвивати творчі здібності ... (а - IV).

III. Цілі розвитку особистості (виховні цілі).

Актуальні аспекти: деонтологічний, екологічний, правовий, професійної відповідальності, психологічний, психотерапевтичний, патріотичний.

IV. Міждисциплінарна інтеграція.

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні (забезпечуючі) дисципліни.		
2. Наступні дисципліни, ті що забезпечуються.		
3. Внутрішньопредметна інтеграція (між темами даної дисципліни).		

V. План та організаційна структура лекції

№ п.п.	Основні етапи лекції та їх зміст	Цілі в рівнях абстракції	Тип лекції, методи і засоби активізації студентів,	матеріали методичного забезпечення
1.	Підготовчий етап Визначення актуальності теми, навчальних цілей лекції та мотивація.			
2.	Основний етап План викладення лекційного матеріалу.		Вступна лекція, тематична лекція, клінічна лекція, проблемна лекція, міждисциплінарна лекція, оглядова, узагальнююча лекція, лекція-бесіда, лекція із застосуванням наочності.	
3.	Заключний етап 1.Резюме лекції, загальні висновки. 2.Відповіді на можливі запитання. 3.Завдання для самопідготовки студентів.		Навчальна література, завдання.	

6. Зміст лекційного матеріалу:

- а) розгорнутий конспект змісту теми;
- б) структурно-логічна схема змісту теми.

7. Матеріали активізації студентів під час викладення лекції: питання, задачі, проблемні ситуації, матеріали лекційного контролю, ілюстративні матеріали.

8. Матеріали для самопідготовки студентів:

- а) по темі, що викладена в лекції (література, питання, завдання);
- б) по темі наступної лекції (література, перелік основних питань).

ОРІЄНТОВНА СХЕМА СКЛАДАННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Тема _____ Курс _____
 _____ спеціальність _____

Кількість навчальних годин _____

1. Актуальність теми. 2. Навчальні цілі (формулюються в рівнях засвоєння): знати, засвоїти... (α - II), вміти, оволодіти ... (а - III), вміти досліджувати, творчо вирішувати ... (α - IV). 3. Цілі розвитку особистості майбутнього фахівця (виховні). 4. Міждисциплінарна інтеграція.

5. Зміст теми семінарського заняття .

Може даватися у вигляді розгорнутого змісту, структурнологічної схеми змісту теми, тезисному варіанті.

6. План та організаційна структура семінарського заняття.

	Основні етапи, їх функції та зміст	Навчальні цілі в рівнях засвоєння	Тип семінару	
1.	Підготовчий етап Організація заняття. Постановка цілей та мотивація.			
2.	Основний етап Узагальнення теоретичного матеріалу за планом: (дається план питань семінару).		Семінар відтворення теоретичних знань. Узагальнюючий семінар. Семінарконференція. Семінардискусія. Проблемний семінар.	Питання, тести II р, задачі, завдання III р. Структурно-логічні схеми, класифікаційні таблиці. Доповіді студентів Навчальні проблеми. Проблемні теоретичні питання, ситуації, завдання, задачі.
3.	Заключний етап Підведення підсумків, оцінювання. Домашнє завдання, література.	II II-III III-IV III-IV IV		План теми наступного семінару. Література. Матеріали самоконтролю

V. Зміст теми заняття може бути представленим: - розгорнутим текстом змісту теми; - структурно-логічною схемою змісту теми; - тезисним викладенням змісту.

Основні етапи заняття, їх функції та зміст	Навчальні цілі в рівнях засвоєння	Методи контролю і навчання	Матеріали методичного забезпечення	Час в хв.
Підготовчий етап Організація заняття. Постановка навчальних цілей та мотивація. Контроль вихідного рівня знань, навичок, умінь.	II-III		Таблиці, муляжі, структурно-логічні схеми, обладнання, лікарські препарати, звукозаписи.	
Основний етап Формування професійних вмінь та навичок (дається перелік основних практичних завдань)	III	Вказуються методи формування навичок, вмінь: практичний, професійний тренінг	Алгоритми (інструкції) для формування практичних навичок, професійних вмінь. Хворі, історії хвороб, обладнання, ситуаційні задачі.	
Заключний етап Контроль і корекція рівня професійних вмінь та навичок. Підведення підсумків заняття (теоретичного, практичного, організаційного). Домашнє завдання (основна і додаткова література по темі).	III	Методи контролю навичок: індивідуальний контроль навичок	Орієнтовна карта для самостійної роботи з літературою.	

VII. Матеріали методичного забезпечення заняття

VII.1. Матеріали контролю для підготовчого етапу заняття: питання, задачі, тестові завдання.

VII.2. Матеріали методичного забезпечення основного етапу заняття: професійні алгоритми (орієнтовні карти) для формування практичних навичок та вмінь, навчальні задачі.

VII.3. Матеріали контролю для заключного етапу: задачі, завдання, тести.

VII.4. Матеріали методичного забезпечення самопідготовки студентів: орієнтовні карти для організації самостійної роботи студентів з навчальною літературою.

VIII. Література а) навчальна (основна і додаткова); б) наукова; в) методична.

**Схема аналізу проведеного студентом практичного
(семінарського заняття)**

У відповідності з розкладом " _____ " _____ 20 року
проведено практичне (семінарське) заняття з предмету

Тема: _____

П.І.Б. студента _____

Факультет _____

Спеціальність _____ Курс _____ Дата _____ Час _____

Група _____ Кількість осіб _____ Присутні _____

1. Наявність робочого плану практичне (семінарське) заняття

_____

2. Визначеність мети, завдань практичне (семінарське) заняття, достатня
вмотивованість діяльності
студентів _____

_____

_____

3. Відповідність змісту практичного (семінарського) заняття програмі навчального
курсу _____

_____

_____

4. Форма проведення практичного (семінарського)
заняття _____

_____

5. Форми оцінки знань, умінь та навичок студентів під час проведення практичного
(семінарського) заняття. Доцільність їх застосування

_____

_____

6. Використання прийомів активізації пізнавально-пошукової діяльності
студентів _____

_____

7. Спрямованість практичного (семінарського) заняття на самостійну роботу
студентів _____

_____

8. Особливості стилю педагогічної взаємодії зі студентами

_____

_____

9. Оцінка ефективності проведеного практичного (семінарського) заняття

Побажання та зауваження _____

П.І.Б. рецензента _____

Дата _____

Підпис _____